

10. Jedyny sojusznik Wielkiej Brytanii

Po upadku Francji w lipcu 1940 roku Polska stała się jedynym sojusznikiem Wielkiej Brytanii dysponującym realnymi siłami zbrojnymi. Armie holenderska i norweska skapitulowały w całości, a oddziały Wolnych Francuzów dopiero się organizowały. Tymczasem do walki z Niemcami mogli stanąć polscy lotnicy i marynarze oraz część sił lądowych, ogółem około 27 tysięcy żołnierzy i oficerów, których udało się ewakuować na Wyspy Brytyjskie i do Palestyny.

W tej sytuacji kwestią wielkiej wagi stało się uregulowanie zasad współpracy wojskowej z Wielką Brytanią. 5 sierpnia 1940 roku premierzy i ministrowie spraw zagranicznych obu krajów podpisali w siedzibie szefa rządu brytyjskiego przy Downing Street 10 umowę, która przewidywała, iż „*Polskie Siły Zbrojne tworzą armię suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej*”. Jednostki wojskowe RP miały zachować narodową organizację, emblematy, stopnie i dowództwo. Ze względu na polityczny i propagandowy wymiar porozumienia podpisaniu dokumentu nadano szczególnie uroczystą formę, „*z niepraktykowanym w takich okolicznościach ceremoniałem*”, jak to określił w swych wspomnieniach ambasador Edward Raczyński, jeden z uczestników negocjacji umowy. Świadcami złożenia podpisów było całe grono członków rządu Winstona Churchilla, obok ministra spraw zagranicznych lorda Halifaxa także ministrowie wojny, lotnictwa, spraw wewnętrznych i do spraw dominiów (kolonii).

Moment podpisania umowy; siedzą od lewej minister spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii lord Halifax, ambasador RP w Wielkiej Brytanii Edward Raczyński, premier gen. Władysław Sikorski, premier Winston Churchill, minister spraw zagranicznych August Zaleski oraz członkowie brytyjskiego Gabinetu Wojennego Clement Attlee i Arthur Greenwood. Za Sikorskim stoi brytyjski minister wojny Anthony Eden, za Churchilllem minister spraw wewnętrznych John Anderson, a za Zaleskim minister do spraw dominiów Thomas Inskip (w jasnym garniturze).